

Til Norges Bank

22. april 2016

**Tilråding om å utelukke Fluor Corp. og Huntington Ingalls Industries Inc.
fra Statens pensjonsfond utland, samt å opprettholde utelukkelsen av
Honeywell International Inc.**

1 Innledning

Etikkrådet anbefaler å utelukke selskapene Fluor Corp.¹ (Fluor) og Huntington Ingalls Industries Inc.² (HII) fra Statens pensjonsfond utland (SPU) på grunnlag av selskapenes produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen. Etikkrådet anbefaler i tillegg å opprettholde utelukkelsen av selskapet Honeywell International Inc. (Honeywell).

Ved utgangen av 2015 eide SPU aksjer i Fluor til en verdi av NOK 512 millioner og i HII til en verdi av NOK 492 millioner, tilsvarende eierandeler på henholdsvis 0,87 og 0,93 prosent.

Honeywell har vært utelukket fra SPU siden 2005 på grunnlag av kjernevåpenproduksjon.

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

Etikkrådet har vurdert fondets investeringer i selskapene Fluor og HII opp mot retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU, § 2(a), som hjemler utelukkelse av selskaper som produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper.³ Kjernevåpen er blant våpentypene som faller inn under dette.

I tillegg har Etikkrådet vurdert om grunnlaget for utelukkelse av Honeywell på bakgrunn av kjernevåpenproduksjon fortsatt er til stede.

2 Bakgrunn

Selskapet Savannah River Nuclear Solutions LLC (SRNS) eies som et *joint venture* av selskapene Fluor, Newport News Nuclear Inc. (NNN) og Honeywell International Inc.⁴ NNN er et heleid datterselskap av HII.

Ved SRNS tilvirkes tritium, en radioaktiv isotop av hydrogen, som er en sentral komponent i stridshodet til kjernevåpen.⁵ Tritium har en naturlig halveringstid på 12,3 år, hvilket innebærer at det stadig må gjenvinnes fra helium-3 (en ikke-radioaktiv isotop av helium) for å opprettholde funksjonen til stridshodene. SRNS er den eneste produsenten i USA av tritium til dette formålet, og tritiumproduksjonen ved SRNS har ikke noe annet formål enn opprettholdelse av stridshodenes funksjon.⁶

---

¹ Selskapet har Issuer ID: 1184706.

² Selskapet har Issuer ID: 24061601.

³ Retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland:

<https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>.

⁴ Savannah River Nuclear Solutions - Our Parent Companies:

<http://www.savannahrivernuclearsolutions.com/about/parent.htm>.

⁵ Tritium brukes som nøytronkilde i detonatoren i såkalte *boosted fission weapons*. Ved å bruke en slik ekstern nøytronkilde økes effektiviteten til kjernevåpenet betydelig.

⁶ Savannah River Nuclear Solutions, Defense Programs:

http://www.savannahrivernuclearsolutions.com/programs/def_prgms01.htm.

3 Informasjon fra selskapene

Etikkrådet har mottatt informasjon fra Fluor⁷ og HII.⁸ Uavhengig av Etikkrådets utredning har Norges Bank mottatt brev fra Honeywell hvor selskapet ber om at grunnlaget for utelukkelsen av selskapet vurderes på nytt. Norges Bank har videresendt brevet til Etikkrådet.⁹ Etikkrådet har lagt dette samt informasjon på hjemmesiden til SRNS til grunn for denne tilrådingen.

Fluor

Fluor bekrefter at en del av virksomheten ved SRNS er produksjon av tritium ved gjenvinning av helium-3. Selskapet understreker at dette utgjør en meget liten del av dets samlede virksomhet, og at selskapet ikke har noen annen virksomhet knyttet til våpenproduksjon.

HII

HII opplyser at dets heleide datterselskap Newport News Nuclear Inc. (NNN) leverer spesialbeholdere for underjordisk testing av kjernevåpenkomponenter ved Los Alamos National Laboratory (LANL). Videre opplyser selskapet at NNN har virksomhet ved SRNS, hvor produksjon av tritium og gjenvinning av helium-3 er en del av aktiviteten.

Honeywell

Honeywell har ikke tidligere besvart henvendelser fra Etikkrådet, men redegjør nå for forskjellige sider ved sin virksomhet og understreker at selskapet verken produserer kjernevåpenmissiler eller stridshoder til kjernevåpen. Selskapet viser også til at dets virksomhet i tilknytning til kjernevåpen utgjør en meget begrenset del av selskapets samlede virksomhet. Honeywell bekrefter imidlertid at selskapet produserer enkelte komponenter til kjernevåpen ved det statlige *Federal Manufacturing and Technologies* (FM&T) i Missouri, og at selskapet gjennom et *joint venture* deltar i produksjon av tritium ved SRNS.

4 Etikkrådets vurdering

Utelukkelsen av selskapene er i denne tilrådingen vurdert på bakgrunn av deres virksomhet ved SRNS.

Virksomheten ved SRNS er en løpende produksjonsprosess som er nødvendig for å opprettholde funksjonen til kjernevåpens stridshoder. Virksomheten har ingen andre formål enn dette, og kan sidestilles med første gangs tilvirkning av stridshodene. At denne produksjonen utgjør en liten del av selskapenes samlede virksomhet, er i denne sammenheng uten betydning for Etikkrådets vurdering.

Honeywell ble utelukket fra SPU i 2005 på grunnlag av selskapets virksomhet i forbindelse med testing av kjernevåpen. Denne virksomheten synes å ha opphørt. Ettersom selskapet deltar i virksomheten ved SRNS, anser likevel Etikkrådet at det er grunnlag for å opprettholde utelukkelsen av Honeywell.

---

⁷ E-post fra Fluor Corp. til Etikkrådet, 27. januar 2016.

⁸ E-post fra Hunting Ingalls Industries Inc. til Etikkrådet, 24. mars 2016.

⁹ Brev fra Honeywell International Inc. til Norges Bank, 9. mars 2016. Videresendt til Etikkrådet 15. mars 2016.

På bakgrunn av det overstående anbefaler Etikkrådet å utelukke selskapene Fluor og HII fra SPU, samt å opprettholde utelukkelsen av Honeywell.

5 Tiltrådning

Etikkrådet tilrår å utelukke Fluor Corp. og Huntington Ingalls Industries Inc. fra Statens pensjonsfond utland på grunnlag av selskapenes produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

***

Johan H. Andresen
Leder

(Sign.)

Hans Christian Bugge

(Sign.)

Cecilie Hellestveit

(Sign.)

Arthur Sletteberg

(Sign.)

Guro Slettemark

(Sign.)